

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Юридичний факультет
Кафедра соціально-гуманітарних наук

ЗАТВЕРДЖЕНО
Декан юридичного факультету

Наталія ВЕСЕЛОВСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА

ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ

(назва навчальної дисципліни)

підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право»
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності D8 «Право»
(код і найменування спеціальності)

освітньої програми «Право»
(назва освітньо-професійної програми)

тип дисципліни вибіркова

2025 рік

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

(підпис)

Наталія ВЕСЕЛОВСЬКА
(прізвище, ініціали)

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою соціально-гуманітарних наук
протокол № 1
від «29» серпня 2025 року

Завідувач кафедри

(підпис)

Валентин КОСТЮК
(прізвище, ініціали)

Укладач: *Книш Інна Василівна*, доктор філософських наук, професор.

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: вибіркова

Передумови вивчення навчальної дисципліни: вивчення дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи» доцільне після оволодіння здобувачами вищої освіти базовими знаннями з основ філософії, психології, педагогіки.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи» є методологічні основи педагогіки та психології вищої школи, сучасні методики викладання навчальних дисциплін, особливості дидактичних прийомів та методик інноваційних технологій, що забезпечують якість освіти та контролю за рівнем навчальних досягнень здобувачів вищої освіти, особливостей діяльності викладача та його професіоналізм. Засвоєний матеріал забезпечить здобувачам вищої освіти обізнаність в особливостях та альтернативах організації освітнього процесу сучасного закладу вищої школи та ознайомить їх з процесами реформування вищої освіти в Україні, а також до вимог професіоналізму викладача.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин (4 кредити ECTS).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи» формування психолого-педагогічної компетентності, необхідної для ефективного здійснення освітньої, науково-педагогічної або управлінської діяльності у закладах вищої освіти та корпоративному навчанні. Дисципліна спрямована на ознайомлення з сучасними методами викладання, формами мотивації та управління навчальною діяльністю, психологічними особливостями студентської аудиторії, принципами міжособистісної взаємодії у освітньому процесі.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи» є ознайомити здобувачів вищої освіти із теоретичними основами курсу, історією та сучасним станом психології та педагогіки вищої школи; проаналізувати шляхи розвитку психології та педагогіки вищої школи в Україні, з'ясувати сутність ідеї університету як інноваційного навчального закладу; ознайомити здобувачів вищої освіти з організацією навчально-виховного процесу у вищій школі, практиками налагодження взаємодії на засадах глибокої поваги до студентів, застосовуючи сучасні технології, методи, форми, засоби навчання та виховання; ознайомити зі змістом і функціями професійно-педагогічної діяльності викладача та психолога вищої школи, сутнісними характеристиками його професіограми (моделі підготовки).

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Педагогіка і психологія вищої школи» забезпечує набуття здобувачами освіти **компетентностей**:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.

СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

ПРН 8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем.	пз	лаб.	с. р		л	сем.	пз	лаб.	с. р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Педагогіка вищої школи як наука. Система вищої освіти України. Викладач і здобувач закладу вищої освіти як суб'єкти навчально-виховного процесу.	14	2	2			10	17	1	2			14
Тема 2. Роль психології та педагогіки вищої школи у суспільному житті. Етимологія термінів «освіта», «педагогіка», «психологія», «виховання», «навчання», «знання», «уміння», «навичка», «soft skills», «hard skills». Функції психології та педагогіки вищої школи і їх роль у суспільному житті.	14	2	2			10	18	2	2			14
Тема 3. Становлення психології та педагогіки вищої школи впродовж докласичного періоду розвитку науки.	14	2	2			10	17	1	2			14
Тема 4. Стан та проблеми психології та педагогіки вищої школи у класичний та некласичний періодів розвитку науки.	18	2	4			12	17	1	2			14
Разом за змістовим модулем 1	60	8	10	0	0	42	69	5	8	0	0	56
Змістовий модуль 2.												
Тема 5. Перспективи розвитку психології та педагогіки вищої школи у постнекласичний період розвитку науки.	20	4	4			12	17	1	2			14
Тема 6. Антипедагогіка як філософія «звільнення» від шкіл.	20	4	4			12	16	1	1			14
Тема 7. Когнітивні експлорації номадологічного концепту в новій психологічній та педагогічній парадигмі. Світовий освітній тренд: Lifelong Learning Education.	20	4	4			12	18	1	1			16
Разом за змістовим модулем 2	60	12	12	0	0	36	51	3	4	0	0	44
<i>Усього годин</i>	120	20	22	0	0	78	120	8	12	0	0	100

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Теоретико-методологічні засади становлення психології та педагогіки вищої школи: історико-філософський контекст

ТЕМА 1. Психологія та педагогіка вищої школи як наука.

Суспільна думка щодо набуття знань. Система вищої освіти України. Функції психології та педагогіки вищої школи і їх роль у суспільному житті.

ТЕМА 2. Роль психології та педагогіки вищої школи у суспільному житті.

Викладач і студент вищого навчального закладу як суб'єкти навчально-виховного процесу. Етимологія термінів «освіта», «педагогіка», «психологія», «виховання», «навчання», «знання», «уміння», «навичка», «soft skills», «hard skills».

ТЕМА 3. Становлення психології та педагогіки вищої школи впродовж докласичного періоду розвитку науки.

Педагогічна та психологічна спадщина Київської Русі. Парадигмальні освітні пошуки докласичного періоду. Кордологізм як визначальна риса української нації.

ТЕМА 4. Стан та проблеми психології та педагогіки вищої школи у класичний та некласичний періодів розвитку науки.

Засадничі принципи розвитку психології та педагогіки класичного та некласичного періоду. Розвиток психології та педагогіки за радянських часів.

Змістовий модуль 2.

Методологічні і теоретичні передумови становлення психології та педагогіки вищої школи у постнекласичний період

ТЕМА 5. Перспективи розвитку психології та педагогіки вищої школи у постнекласичний період розвитку науки.

Падіння тоталітарної системи і пошуки альтернативних шляхів розвитку. Холістичний підхід: розгляд об'єктів і процесів у їх цілісності. Тоталогічний підхід: система, що розвивається на власних засадах. Синергетика і становлення цілісності в нелінійному середовищі. Сучасний освітній дискурс: есенціалізм, енциклопедизм, інші освітні рухи

ТЕМА 6. Антипедагогіка як філософія «звільнення» від шкіл.

Витоки антипедагогіки. Вільям Годвін: освіта – найгірший пригнічувач. Франсеск Феррер і Гарда: влада паразитів тримається на школі. Суспільство без шкіл (Олександр Сазерленд Нілл, Айван Ілліч). Педагогіка пригноблених (Пауло Фрейре).

ТЕМА 7. Когнітивні експлорації номадологічного концепту в новій психологічній та педагогічній парадигмі. Світовий освітній тренд: Lifelong Learning Education.

Когнітивна наука як галузь наукового знання. NBIC-конвергенція, новітні «human enhancement» («розширення людини») і їхня роль у освіті. Off-line-освіта як система у вимірах сьогодення. Зародження, становлення і розвиток on-line-освіти як мережі. Значення Lifelong Learning Education у професійному зростанні особистості.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Педагогіка вищої школи як наука. Система вищої освіти України. Викладач і здобувач закладу вищої освіти як суб'єкти навчально-виховного процесу.	2	1
2	Тема 2. Роль психології та педагогіки вищої школи у суспільному житті. Етимологія термінів «освіта», «педагогіка», «психологія», «виховання», «навчання», «знання», «уміння», «навичка», «soft skills», «hard skills». Функції психології та педагогіки вищої школи і їх роль у суспільному житті.	2	2
3	Тема 3. Становлення психології та педагогіки вищої школи впродовж докласичного періоду розвитку науки.	2	1
4	Тема 4. Стан та проблеми психології та педагогіки вищої школи у класичний та некласичний періодів розвитку науки.	2	1
5	Тема 5. Перспективи розвитку психології та педагогіки вищої школи у постнекласичний період розвитку науки.	4	1
6	Тема 6. Антипедагогіка як філософія «звільнення» від шкіл.	4	1
7	Тема 7. Когнітивні експлорації номадологічного концепту в новій психологічній та педагогічній парадигмі. Світовий освітній тренд: Lifelong Learning Education.	4	1
Усього годин		20	8

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Педагогіка вищої школи як наука. Система вищої освіти України. Викладач і здобувач закладу вищої освіти як суб'єкти навчально-виховного процесу.	2	2
2	Тема 2. Роль психології та педагогіки вищої школи у суспільному житті. Етимологія термінів «освіта», «педагогіка», «психологія», «виховання», «навчання», «знання», «уміння», «навичка», «soft skills», «hard skills». Функції психології та педагогіки вищої школи і їх роль у суспільному житті.	2	2
3	Тема 3. Становлення психології та педагогіки вищої школи впродовж докласичного періоду розвитку науки.	2	2
4	Тема 4. Стан та проблеми психології та педагогіки вищої школи у класичний та некласичний періодів розвитку науки.	4	2
5	Тема 5. Перспективи розвитку психології та педагогіки вищої школи у постнекласичний період розвитку науки.	4	2
6	Тема 6. Антипедагогіка як філософія «звільнення» від шкіл.	4	1
7	Тема 7. Когнітивні експлорації номадологічного концепту в новій психологічній та педагогічній парадигмі. Світовий освітній тренд: Lifelong Learning Education.	4	1
Усього годин		22	12

8.Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

9. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

10.Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Педагогіка вищої школи як наука. Система вищої освіти України. Викладач і здобувач закладу вищої освіти як суб'єкти навчально-виховного процесу.	10	14
2	Тема 2. Роль психології та педагогіки вищої школи у суспільному житті. Етимологія термінів «освіта», «педагогіка», «психологія», «виховання», «навчання», «знання», «уміння», «навичка», «soft skills», «hard skills». Функції психології та педагогіки вищої школи і їх роль у суспільному житті.	10	14
3	Тема 3. Становлення психології та педагогіки вищої школи впродовж докласичного періоду розвитку науки.	10	14
4	Тема 4. Стан та проблеми психології та педагогіки вищої школи у класичний та некласичний періодів розвитку науки.	12	14
5	Тема 5. Перспективи розвитку психології та педагогіки вищої школи у постнекласичний період розвитку науки.	12	14
6	Тема 6. Антипедагогіка як філософія «звільнення» від шкіл.	12	14
7	Тема 7. Когнітивні експлорації номадологічного концепту в новій психологічній та педагогічній парадигмі. Світовий освітній тренд: Lifelong Learning Education.	12	16
Усього годин		78	100

11.Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота з дисципліни *«Педагогіка та психологія вищої школи»* спрямована на опанування сучасних педагогічних і психологічних підходів до організації та забезпечення освітнього процесу у закладах вищої освіти, аналіз закономірностей навчання, виховання і розвитку особистості здобувача вищої освіти, а також вивчення професійної діяльності викладача в контексті сучасних освітніх трансформацій.

В її основі лежить системне дослідження теоретичних засад педагогіки та психології вищої школи, нормативно-правових основ функціонування системи вищої освіти України, сучасних освітніх парадигм, концепцій та моделей навчання, а також психологічних механізмів міжособистісної взаємодії в освітньому середовищі ЗВО.

Опрацювання навчального матеріалу включає аналіз сучасних тенденцій розвитку вищої освіти, зокрема процесів гуманізації, компетентнісного та студентоцентрованого підходів, цифровізації освітнього простору, академічної мобільності та інтеграції у європейський освітній простір. Значна увага приділяється розвитку педагогічної майстерності викладача, формуванню професійних і психологічних компетентностей, академічній доброчесності, етиці педагогічної діяльності та психологічному супроводу освітнього процесу.

У межах самостійної роботи розглядаються психолого-педагогічні особливості навчання дорослих, мотивація навчальної діяльності здобувачів вищої освіти, індивідуальні та вікові особливості студентської молоді, комунікативні процеси в академічному середовищі, управління навчальною групою, попередження та розв'язання конфліктних ситуацій у ЗВО, а також створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища.

Окрема увага приділяється педагогічним технологіям і методам навчання у вищій школі, зокрема активним та інтерактивним методам, оцінюванню результатів навчання, зворотному зв'язку, рефлексивним практикам, а також психологічним аспектам контролю та оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти.

Самостійна робота формує здатність аналізувати педагогічні та психологічні явища й процеси у вищій школі, застосовувати теоретичні знання до розв'язання практичних освітніх ситуацій, здійснювати самооцінювання та професійну рефлексію, працювати з науковими джерелами, аргументовано обґрунтовувати педагогічні рішення та робити науково виважені висновки щодо підвищення якості освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Нижче подано варіанти завдань для самостійної роботи, що відповідають змісту окремих тем дисципліни та спрямовані на поглиблене опрацювання навчального матеріалу. Виконати необхідно два завдання в кожному варіанті.

ТЕМА 1. Психологія та педагогіка вищої школи як наука.

Завдання 1. Проаналізуйте кейс із практики ЗВО, у якому виник конфлікт ролей між викладачем і здобувачем освіти (порушення академічної доброчесності, комунікативний конфлікт, різні очікування щодо результатів навчання).

- Визначте суб'єкт–суб'єктні та суб'єкт–об'єктні характеристики взаємодії.
- Запропонуйте педагогічно обґрунтовані шляхи розв'язання ситуації.
- Оформіть письмову рефлексію (1–2 стор.) щодо власної позиції у подібній ситуації.

Завдання 2. Підготуйте есе на тему: Зasadничі принципи розвитку психології та педагогіки

ТЕМА 2. Роль психології та педагогіки вищої школи у суспільному житті.

Завдання 1. Підготуйте есе на тему: Пріоритетні напрями державної політики щодо розвитку освіти в Україні.

Завдання 2. Складіть індивідуальний «Профіль компетентностей викладача ЗВО», спираючись на функції педагогіки та психології.

- Визначте власні сильні та зони розвитку.
- Оформіть результати у вигляді самооцінювання та короткого рефлексивного есе.

Тема 3. Становлення психології та педагогіки вищої школи впродовж докласичного періоду розвитку науки.

Завдання 1. Проаналізуйте педагогічну ситуацію, характерну для докласичного періоду (антична школа, середньовічний університет).

- Визначте психологічні та педагогічні ідеї, що використовувалися.
- Порівняйте їх із сучасною практикою ЗВО.

Завдання 2. Підготуйте есе на тему: Педагогічна та психологічна спадщина Київської Русі.

Тема 4. Стан та проблеми психології та педагогіки вищої школи у класичний та некласичний періодів розвитку науки.

Завдання 1. Підготуйте порівняльну таблицю класичної та некласичної парадигм освіти.

- Представте результати у вигляді презентації.
- Обґрунтуйте, які ідеї є актуальними для сучасного ЗВО.

Завдання 2. Підготуйте есе на тему: Інтенсифікація навчання: складніше, швидше, більшими порціями.

Тема 5. Перспективи розвитку психології та педагогіки вищої школи у постнекласичний період розвитку науки.

Завдання 1. Проаналізуйте сучасні освітні тренди (цифровізація, індивідуалізація навчання).

- Визначте їхній вплив на психологію та педагогіку вищої школи.
- Візьміть участь у дискусії щодо майбутнього ролі викладача.

Завдання 2. Розробіть міні-проект інноваційної освітньої моделі ЗВО в постнекласичній парадигмі.

- Представте проект та захистіть його перед групою.

Тема 6. Антипедагогіка як філософія «звільнення» від шкіл

Завдання 1. Проаналізуйте приклад альтернативної освіти або «безшкільного» навчання.

- Оцініть його з позицій антипедагогіки.
- Зробіть висновки щодо можливостей застосування у ЗВО.

Завдання 2. Візьміть участь у дискусії «Антипедагогіка: загроза чи ресурс розвитку освіти?». Напишіть рефлексивне есе з аргументованою власною позицією.

Тема 7. Когнітивні експлорації номадологічного концепту в новій психологічній та педагогічній парадигмі. Світовий освітній тренд: Lifelong Learning Education.

Завдання 1. Виконайте тренінгову вправу «Освітній номад».

- Проаналізуйте власну готовність до навчання впродовж життя.
- Оформіть результати у вигляді навчального щоденника.

Завдання 2. Підготуйте есе на тему: Роль та значення Lifelong Learning Education у професійному зростанні особистості.

Самостійна робота оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, контролюється при підсумковому контролі.

12. Питання для підготовки до підсумкового контролю (диференційований залік)

1. Предмет, мета і завдання психології та педагогіки вищої школи як галузі педагогічної науки, її основні категорії.

2. Проблеми і завдання психології та педагогіки вищої школи.

3. Місце психології та педагогіки вищої школи в системі педагогічних наук. Взаємозв'язок психології та педагогіки вищої школи з іншими науками.

4. Функції психології та педагогіки вищої школи і їх роль у суспільному житті.

5. Пріоритетні напрями державної політики щодо розвитку освіти в Україні (Закон України «Про освіту», «Національна доктрина розвитку освіти в Україні», Закон України «Про вищу освіту» та ін.). Суспільна думка щодо набуття знань.

6. Викладач і студент вищого навчального закладу як суб'єкти навчально-виховного процесу.

7. Етимологія термінів «освіта», «педагогіка», «психологія», «виховання», «навчання», «знання», «уміння», «навичка», «soft skills», «hard skills».

8. Педагогічна та психологічна спадщина Київської Русі.

9. Парадигмальні освітні пошуки докласичного періоду.

10. Засадничі принципи розвитку психології та педагогіки класичного та некласичного періоду.

11. Розвиток психології та педагогіки за радянських часів.

12. Падіння тоталітарної системи і пошуки альтернативних шляхів розвитку психології та педагогіки вищої школи.

13. Сучасний освітній дискурс: есенціалізм, енциклопедизм, інші освітні рухи.

14. Засадничі принципи антипедагогіки.
15. Вільям Годвін: освіта – найгірший пригнічувач.
16. Франсеск Феррер і Гарда: влада паразитів тримається на школі.
17. Суспільство без шкіл (Олександр Сазерленд Нілл, Айван Ілліч).
18. Педагогіка пригноблених (Пауло Фрейре).
19. Когнітивна наука як галузь наукового знання. NBIC-конвергенція, новітні «human enhancement» («розширення людини») і їхня роль у освіті.
20. Off-line-освіта як система у вимірах сьогодення. Зародження, становлення і розвиток on-line-освіти як мережі.
21. Роль та значення Lifelong Learning Education у професійному зростанні особистості.
22. Навчальні стилі: риси, обмеження, переваги. Механізми навчіння і навчальний процес в ЗВО.
23. Види і особливості діяльності викладача ЗВО.
24. Мотиви і стимули в навчальному процесі в ЗВО. Вплив мотивації на ефективність викладацької діяльності.
25. Чинники розвитку особистості студента. Роль особистості викладача в навчально-виховному процесі в ЗВО.
26. Здібності – база для ефективного навчання. Загальні та спеціальні здібності та їх розвиток в процесі одержання вищої освіти.
27. Когнітивно-біхевіоральний підхід до навчання.
28. Проблемне та програмоване навчання: засади, переваги, обмеження.
29. Інтенсифікація навчання: складніше, швидше, більшими порціями.
30. Модель взаємодії “учень-викладач” у навчальному процесі за К. Роджерсом.
31. Психологічне забезпечення методик, що використовуються в інтерактивному навчанні.
32. Вплив інтерактивного навчання на особистісну, пізнавальну та емоційну сферу особистості студента.
33. Параметри комунікацій: перцептивний, інформаційний, інтеракційний.
34. Студентська група – створення, розвиток, роль в навчальному процесі. Проблема лідерства у групі.
35. Створення команди (колективу) в студентській групі.
36. Проблеми співжиття, допомога та контроль з боку викладачів, профілактика конфліктів. Булінг і як його долати?
37. “Тактичне” і “стратегічне” планування майбутнього. Вибір кар’єри. Працевлаштування. Задоволеність роботою. Зміна роботи (професії) перекваліфікація.
38. Сутність ступеневої освіти в Україні. Освітньо-кваліфікаційні рівні вищої освіти, їх характеристика.
39. Типи вищих навчальних закладів, мета і головні завдання їх діяльності.
40. Тенденції розвитку інноваційних процесів у психології та педагогіки вищої школи.
41. Модернізація вищої освіти України в рамках Болонського процесу.
42. Національна рамка кваліфікацій для вищої освіти.
43. Особливості професійної діяльності викладача вищої школи.
44. Дидактика вищої школи, її основні категорії.
45. Поняття про процес навчання. Структурні компоненти навчального процесу. Функції процесу навчання, їх взаємозв'язок.
46. Поняття змісту вищої освіти. Державні стандарти вищої освіти, характеристика їх структурних компонентів.
47. Кредитно-модульний підхід до формування змісту навчального матеріалу.
48. Навчальний план, навчальна програма дисципліни, робоча навчальна програма дисципліни.
49. Методи навчання, їх класифікація. Прийоми навчання.
50. Інноваційні методи навчання. Психолого-педагогічна сутність інтерактивних методів навчання: діалогу, рольової та ділової гри, методу проектів.

51. Характеристика методів проблемного навчання та особливості їх застосування на заняттях у закладі вищої освіти: дискусії, кейсметоду, аналіз проблемних педагогічних ситуацій.

52. Характеристика методів розвитку критичного і творчого мислення студентів (індукція, дедукція, аналіз, синтез, генерування, аналогія, екстраполяція). Особливості їх застосування на заняттях у закладі вищої освіти.

53. Засоби навчання. Традиційні засоби навчання. Місце і роль нових інформаційних технологій серед засобів навчання.

54. Форми навчання у закладах вищої освіти та їх особливості. Лекція, семінарські та практичні заняття,

самостійна, науково-дослідна робота студентів, їх види та форми. Загальні вимоги до підготовки курсових, дипломних, магістерських робіт.

55. Практична підготовка студентів. Види практик. Мета та завдання навчальної, навчально-виробничої та виробничої практик у ЗВО.

56. Діагностика навчальних досягнень студентів. Сутність та функції контролю знань, умінь студентів. Педагогічні вимоги до контролю у процесі навчання. Методи та форми контролю знань, умінь і навичок студентів. Критерії оцінки знань студентів. Модульно-рейтингова система контролю успішності студентів, її переваги і недоліки. Психолого-педагогічні проблеми проведення заліків і екзаменів.

57. Технологічний підхід в освіті. Структурні складові технології навчання (цілі навчання, зміст освіти, засоби педагогічної взаємодії, студент і викладач, результат діяльності). Класифікація технологій навчання (ігрові, проблемне, креативне, модульне навчання).

58. Умови творчого розвитку особистості. Методи та прийоми стимулювання творчої активності студента.

59. Дистанційна освіта як нова освітня технологія. Дистанційна освіта за кордоном та перспективи її розвитку в Україні.

60. Система виховної роботи у вищій школі. Цілі, завдання, принципи виховання у вищій школі.

13. Методи навчання

Методи навчання на лекціях: пояснювально-ілюстративний метод (подання теоретичного матеріалу з використанням презентацій, схем, візуальних матеріалів); проблемно-орієнтоване викладення (аналіз педагогічних і психологічних ситуацій, постановка проблемних запитань); лекція-дискусія (залучення здобувачів до обговорення основних понять і підходів); лекція із застосуванням мультимедійних технологій (короткі відеофрагменти, інтерактивні елементи); оглядово-аналітичні лекції (аналіз сучасних досліджень і практик у галузі педагогіки та психології вищої школи).

Методи навчання на практичних, семінарських заняттях: Аналіз конкретних ситуацій (case-study) з педагогічної та психологічної практики ЗВО. Дискусії та групові обговорення навчально-професійних проблем і моделей поведінки викладача та студента. Рольові та ділові ігри (моделювання занять, педагогічних ситуацій, комунікативних взаємодій). Тренінгові вправи з розвитку психологічних компетентностей викладача. Робота в малих групах з розв'язання педагогічних завдань. Презентація та захист індивідуальних навчально-дослідних завдань. Рефлексивні методи (самооцінювання, взаємооцінювання, ведення навчального щоденника).

14. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи» використовуються такі методи оцінювання:

Для поточного контролю: усне та письмове опитування, фронтальне опитування, тестування, вирішення ситуаційних завдань, написання есе (рефератів), виконання індивідуальних проєктів, творчих завдань, тощо;

Для підсумкового контролю: проведення підсумкового контролю (усна та/або письмова відповідь, тестування, вирішення ситуаційних завдань тощо.).

15. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.
- *підсумковий контроль* передбачає проведення диференційований залік.

Завершальним етапом досягнення запланованих програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи» є підсумковий контроль – диференційований залік.

16. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Для оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються контрольні заходи у формі поточного та підсумкового контролю знань у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Поточний контроль

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни. Оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти для дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи» відбувається за такими рекомендованими балами:

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти	Кількість балів
Аудиторна робота	
Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач тощо	1-5
Тестування	1-5
Практичний кейс тощо	1-10
Інші види аудиторної роботи*	
Самостійна робота	
Реферат, есе тощо	1-10
Інші види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти (участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо); написання наукової статті, участь у конкурсах студентських робіт тощо)	1-10
Інші види самостійної роботи*	
Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-50

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються критерії у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Підсумковий контроль

Максимальна кількість балів за екзамен з початкової дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи» складає **40 балів**.

Для визначення ступеня засвоєння навчальної дисципліни та контрольного оцінювання знань здобувачів вищої освіти за підсумковим контролем застосовуються критерії у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Підсумкова оцінка переводиться у національну систему оцінювання і шкалу ECTS згідно таблиці:

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для екзамену курсової роботи (проекту), практики	для заліку (диференційованого заліку)
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

17. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60							Самостійна робота	Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	10	40	100
7	7	7	7	7	7	8			

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50	10	40	100

18. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- силабус;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- варіанти завдань для самостійної та індивідуальної роботи студентів;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

19. Рекомендована література

Основна

1. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник. К.: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
2. Зайченко Т.В., Теслюк В., Каленський А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : Навчальний посібник. К. : Ліра-К, 2018. 484 с.
3. Ільченко А.М. Філософські засади становлення та розвитку гуманістичної парадигми освіти. Філософські обрії: наук.-теорет. журн. / Ін-т філософії імені Г.С. Сковороди НАН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. Вип. 43. К. ; Полтава. 2020. С. 123-133.
4. Книш І. В. Філософія освіти: номади і седентари : навчальна монографія / І. В. Книш. — Одеса: КУПІРІЄНКО СВ, 2018. — 359 с. : рис., табл.
5. Максименко С.Д., Соловієнко В.О. Загальна психологія : Навчальний посібник. К. : МАУП, 2020. 256 с.
6. Мухіна Г.В. Педагогіка та психологія вищої школи : Навчально-методичний посібник. К.: дакор, 2020. 178 с.

7. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>
8. Проект Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 років. URL : http://tnpu.edu.ua/EKTS/proekt_koncepc.pdf
9. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 року №1556 – VII // Відомості Верховної Ради України, від 19.09.2014р./№37-38/ стр.2716, ст.2004. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
10. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 роки. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>

Допоміжна

1. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник / О.І. Федоренко, В.О. Тюріна, С.П. Гіренко, С.М. Бойко, М.О. Котелюх, П.Д. Червоний, О.В. Медведєва; за заг. ред. О.І. Федоренко. Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. 240 с
2. Ільченко А.М. Філософські засади становлення та розвитку гуманістичної парадигми освіти. Філософські обрії: наук.-теорет. журн. / Ін-т філософії імені Г.С. Сковороди НАН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. Вип. 43. К. ; Полтава. 2020. С. 123-133.
3. Максименко С.Д., Соловієнко В.О. Загальна психологія : Навчальний посібник. К. : МАУП, 2020. 256 с.
4. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи: практикум. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2023. – 174 с
5. Тадеуш, О. (2020). Освітнє партнерство у просторі вищої школи: вітчизняний та зарубіжний досвід. Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка., (33), 57-69.
6. Кулішов В.С. Дидактика вищої школи: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 142 с